

18. října 2024

Mapování kulturních a kreativních odvětví přinese důležité informace o jejich přínosu i potřebách

V letošním a příštím roce probíhá v České republice celostátní mapování kulturních a kreativních odvětví (KKO). Prakticky jde o dvě víceleté výzvy podpořené z Národního plánu obnovy v rámci komponenty Rozvoj kulturního a kreativního sektoru, kterou spravuje Ministerstvo kultury ČR. Hlavním cílem je revitalizace sektoru po období pandemické krize. Výstupy z výzkumných projektů budou do budoucna sloužit jako zdroj informací o struktuře a potřebách sektoru. Využít je budou moci jak kraje při formulaci strategických materiálů, tak Ministerstvo kultury při optimalizaci svých dotačních programů i při hledání dalších možností podpory těchto odvětví z fondů EU.

Ministerstvo kultury vypsallo v období let 2022–2023 dvě samostatné dotační výzvy na podporu víceletých výzkumných projektů. Do první výzvy se zapojilo všech 14 krajů ČR s projekty mapujícími aktéry kulturního a kreativního sektoru činné na území jejich regionu. Do druhé dotační výzvy se zapojilo 12 subjektů, oborových a profesních asociací a výzkumných pracovišť s projekty mapujícími sektor z perspektivy jednotlivých odvětví. V obou výzvách bylo rozděleno necelých 40 mil. Kč. Dílčí výstupy z mapování jsou zveřejňovány průběžně jednotlivými řešiteli, po ukončení podpořených výzkumných projektů v polovině roku 2025 bude Ministerstvo kultury s daty a dokumenty dále pracovat. Mohou se stát argumentační oporou pro zavedení nových forem podpory kulturních a kreativních odvětví, a to jak na úrovni státu, regionálních strategií, tak evropských dotačních programů.

„Pro zdárný průběh mapování jsou důležité metodické vedení a pravidelné koordinační schůzky s řešitelskými týmy. Nejbližší jednání se zástupci krajů je naplánováno na 22. října, na to by mělo 5. listopadu navázat jednání s řešiteli oborového mapování,“ říká ředitelka odboru umění, knihoven a kreativních odvětví Ministerstva kultury Zuzana Zahradníčková a dodává: „Přestože jsou zmiňované dotační výzvy součástí implementace Národního plánu obnovy, chápeme sběr dat o kreativním sektoru jako aktivitu, ve které chceme pokračovat i v budoucnu. Podobně bychom rádi pokračovali v užší spolupráci s řešiteli jednotlivých projektů a Českým statistickým úřadem.“

Projekty v rámci regionálního mapování realizují kromě krajských úřadů také některé kraji pověřené organizace jako jsou Kreativní Praha, Jihočeský vědeckotechnický park, Ostravská univerzita či Technologické inovační centrum Zlín. Projekty v rámci oborového mapování realizují profesní asociace či výzkumná pracoviště. Týká se devíti okruhů – Knihy a tisk, Hudba, Film a video, Televize a rozhlas, Herní vývojářství, Architektura, Reklama, Design a Eventový průmysl. Řešiteli jsou například Vysoká škola ekonomická, Masarykova univerzita, Technická univerzita Ostrava, Asociace komerčních televizí, Asociace komunikačních agentur nebo Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS).

Mapování je rozděleno na jednotnou kvantitativní část a na kvalitativní část, která může být doplněna oborovými specifiky jednotlivých výzkumných okruhů. Výstupem pak bude sada analytických materiálů o stavu a potřebách firem a asociací sdružujících podnikatele v KKO tak, aby stát získal přesnější představu o počtu, velikosti, přínosech i potřebách

těchto průmyslových odvětví. Kvantitativní analýzy jednotlivých okruhů budou doplněny agregovanými ekonomickými údaji zpracovanými pro účel projektu Českým statistickým úřadem. Kvalitativní průzkum se pak zaměřuje na rozvojový a inovační potenciál firem nejen v rychle se rozvíjejících technologických oblastech, ale i očekávání ohledně kompetencí čerstvých absolventů škol. Důraz bude kladen také na odhad budoucích trendů a nových příležitostí i hrozeb v KKO.

„Jako členové Sekce kulturního a kreativního průmyslu při Hospodářské komoře ČR jsme usilovali o realizaci celorepublikového mapování několik let. Některé profesní asociace sice již provádí své vlastní oborové výzkumy, ale nyní máme výjimečnou příležitost poprvé zmapovat tento nesourodý a dynamicky se vyvíjející segment ekonomiky souhrnně a dle jednotných kritérií. Neméně důležitý je pro nás také osvětový rozměr, protože se bohužel stále setkáváme s tím, že pod zkratkou KKO si jen málokdo představí celou tu rozmanitou šíři podnikatelských subjektů,“ doplňuje Marie Fianová, předsedkyně Sekce kulturního a kreativního průmyslu Hospodářské komory ČR, v níž se sdružuje většina řešitelů národního mapování.

Podrobnosti k výzkumu jsou dostupné na internetových stránkách společné platformy řešitelů projektů: mapovani-KKO.cz, kde mohou respondenti z některých okruhů rovnou vyplnit dotazník.

Co je kulturní a kreativní sektor?

Kulturní a kreativní sektor (KKS) je ekosystém skládající se ze ziskových i neziskových, veřejných a soukromých subjektů zahrnující jak produkci, tak distribuci kulturních a kreativních statků. Jedná se o oblasti na pomezí umění a kultury i podnikání a technologií.

KKS definujeme jako oblasti, jejichž aktivity jsou založeny na kulturních hodnotách nebo uměleckých a jiných individuálních či kolektivních kreativních vyjádřeních. Může se jednat o aktivity zahrnující vývoj, tvorbu, produkci, šíření nebo uchování zboží a služeb, které představují kulturní, umělecká nebo jiná kreativní vyjádření. Stejně tak se jedná o související aktivity v oblasti vzdělávání nebo managementu. Vše zmíněné má potenciál vytvářet inovace a pracovní místa zejména na základě tvorby duševního vlastnictví. Jeho orientační výsek zahrnuje architekturu, archivnictví, knihovny a muzea, umělecká řemesla, audiovizuální oblast, kulturní dědictví, design, festivaly, hudbu, literaturu, živé umění, tisk a nakladatelství, rozhlasovou tvorbu a výtvarné umění.

Co jsou kulturní a kreativní odvětví (dříve také „kulturní a kreativní průmysl“)?

Kulturní a kreativní odvětví (KKO) definujeme jako ekonomické činnosti v rámci kulturního a kreativního sektoru, které využívají talentu a dovedností občanů a jsou založeny na kulturních hodnotách nebo uměleckých vyjádřeních. Do oblasti kulturních a kreativních odvětví spadají ty subjekty kulturního a kreativního sektoru, které nejsou primárně závislé na veřejných zdrojích, tj jsou více než z 50 % finančně soběstačné. Kulturní a kreativní odvětví slouží mj. k tvorbě bohatství zejména skrze využití duševního vlastnictví. Kreativita je klíčovým vstupem a nejedná se o její pouhé přeprodávání. Distribuční řetězce jsou nicméně podstatnou součástí rozvoje KKO a patří k přidruženým činnostem.

Zdroj: Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví, Ministerstvo kultury, 2021

Kontakt pro média: Jana Zechmeisterová, tiskové oddělení, Ministerstvo kultury České republiky, T: +420 702 210 656, E: jana.zechmeisterova@mk.gov.cz